

717885
6K-24

T.C.
ÇEVRE VE ŞEHİRCİLİK BAKANLIĞI
Strateji Geliştirme Başkanlığı

Sayı : 30824082-610 7084
Konu : Batman Milletvekili
Mehmet Ali ASLAN'ın
Yazılı Soru Önergesi

..../..../2016
09 Aralık 2016

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 05/10/2016 tarihli ve 43452547-120.07-59221 sayılı yazınız

Batman Milletvekili Mehmet Ali ASLAN'ın Bakanlığımıza yöneltmiş olduğu 7/7885 Esas sayılı yazılı soru önergesine ilişkin cevabımız ekte sunulmuştur.

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet ÖZHASEKİ
Bakan

Ek:
Cevap Yazısı (4 Sayfa)

BATMAN MİLLETVEKİLİ
SAYIN MEHMET ALİ ASLAN'IN
TBMM 7/7885 ESAS SAYILI
YAZILI SORU ÖNERGESİNE
AİT SORULAR VE CEVAPLARI

SORULAR:

Petrol Tesislerinden çevreye yayılan pis kokulu zehirli gazlar, altyapı, inşaat ve çukur yollardan çıkan dumanlardan dolayı Batman'ın hava kalitesi gittikçe bozuluyor. Toz ve dumanlar birbirine karışınca çoğu zaman bu şehirde nefes bile almak neredeyse zorlaşıyor. Genelde gece yarısına doğru daha da etkisi artan ve sabaha kadar devam eden gaz kokusunun rafineriden kaynaklandığı tahmin ediliyor. Şüphe edilen gaz insan sağlığı açısından risk oluşturabilecek zehirli gaz kategorisinde yer almaktadır. Son zamanlarda gittikçe etkisini artıran zehirli gazların kaynağının bulunup önlenmesine dönük ciddi manada bir tepki var. Batmanda bulunan dernekler defalarca yazılı ve sözlü olarak kurum yetkililerine zehirli gazlar ile ilgili uyarılarda bulunmasına rağmen soruna herhangi bir çözüm bulunamamış. Tüm canlıların sağlığına ciddi manada etki etmekle birlikte özellikle kanser ve kalp hastalıklarına yol açan, hatta ölümlere bile neden olacak kadar tehlikeli olan zehirli gaz sızıntısının önlemi hemen alınmalıdır. İnsanların sağlığı, doğanın ve ekolojik dengenin bu kadar ucuz olmaması gerekiyor.

- 1- Batman da tehlikeli atıkları zamanında ve çevre mevzuatlarına uygun şekilde bertaraf etme hususlarında gerekli titizlik gösteriliyor mu ?
- 2- Batman da bu gaz sızıntısının çevreye ve insanlara verdiği zararların giderilmesi konusunda ne gibi önlemler alınmıştır ve bu durumun zararları hesaplanmış mıdır?
- 3- Batman da ölüme yol açacak kadar zehirli bu gaz sızıntılarının önüne geçilebilmesi için bakanlığınızın bir çalışması var mı? Varsa nelerdir?
- 4- Batman da emisyon gaz ölçümleri ne kadar aralıklarla yapılmaktadır? Sonuçları halk görebiliyor mu?
- 5- Bölgede yaşayan vatandaşın sağlığının olumsuz etkilenmesi sonucu hayatını kaybetmesi durumunda kim ya da kimler sorumlu tutulacaktır?
- 6- Batmanın hava kalitesini olumsuz etkileyen, halkı zehirleyen, insan sağlığını bozan etkenlerin ortadan kaldırılması için çalışmalarınız var mıdır?
- 7- Batman da tehlikeli atıkların halka ve çevreye zarar vermemesi için filtre ve arıtma sistemi kullanılmakta mıdır?
- 8- Batman da bu kötü atık koku ve gaz atıklarından yayılan gaz ve kokularından hamile kadınların zarar göreceği ve doğacak bebeklerin sakat kalma ihtimaline karşı net tedbirler alınmış mıdır?
- 9- Batman da zehirli atık gazlarını bilinçli y da bilinçsiz bir sorumsuzlukla çevreye salan kişiler kurum ve kuruluşlar hakkındaki cezai müeyyideler nedir, ve sizce cezalar caydırıcı mıdır?

CEVAPLAR:

1-2872 Sayılı Çevre Kanunu ve buna dayanılarak çıkarılan yönetmelikler kapsamında gerekli çalışmalar titizlikle yapılmaktadır. Bakanlığımız Çevrimiçi Atık Yönetimi Uygulamaları kapsamındaki Tehlikeli Atık Beyan Sistemi 2014 yılı verilerine göre Batman'da İl genelinde beyan edilen tehlikeli atık miktarı 2.457 ton'dur. Bu miktarın 542.120 kg.'ı petrol rafinasyon atıkları başlığı altından beyan edilmiştir. Batman'da oluşan tehlikeli atıkların 385 tonu yakma, düzenli depolama gibi bertaraf tesislerine, 2.072 tonu ise lisanslı geri kazanım tesislerine gönderilmiştir.

2015 yılında Batman İlinde toplam 1.772.773 kg ve 2016 yılında 2.268.578 kg atık toplanarak lisanlı firmalara gönderilmesi sağlanmıştır. Tehlikeli atık beyan sisteminde 98 firma kayıtlı olup bu firmalar düzenli olarak her yıl mart ayı sonuna kadar Bakanlığımız sistemine giriş yaparak bir önceki yıla beyanda bulunmaktadır.

2,3-03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği doğrultusunda petrokimya tesisleri, petrol rafinerileri, petrol ve akaryakıt depolama işletmelerinin içinde bulunan tesislerin etrafından hava kalitesi ölçümleri yaptırılmakta ve Bakanlığımız tarafından bu ölçüm sonuçları doğrultusunda tesislere Çevre İzni verilmektedir. Ayrıca bu ölçümler 2 yılda bir güncellenmekte ve sonuçları Bakanlığımıza gönderilerek değerlendirilmektedir. Bu tesislerle ilgili şikayet olması halinde yine ölçümler yaptırılarak gerekli tedbirler aldırılmaktadır.

Öte yandan, Petrol tesislerinden yayılan emisyonların kontrolüne yönelik olarak; benzin ve naftanın depolanması, dolumu, nakliyesi ve akaryakıt istasyonlarında motorlu taşıtlara yakıt doldurulması sırasında yapılan/kullanılan işlem, tesis ve tankerlerden salınan emisyonların azaltılmasını amaçlayan “Benzin ve Naftanın Depolanması ve Dağıtılmasından Kaynaklanan Uçucu Organik Bileşik Emisyonlarının Kontrolü Yönetmeliği” taslağı Bakanlığımızca hazırlanmış olup, çalışmalar devam etmektedir.

Batman İlimizde bulunan TÜPRAŞ Batman Rafinerisi Çevre İzni ve Lisans Yönetmeliği Ek-1 kapsamında 18.06.2015 tarihinde Hava Emisyonu ve Atıksu Deşarjı konularında Çevre İzni almıştır. Ayrıca TÜPRAŞ Batman Rafinerisi’nde kurulu bulunan Sürekli Emisyon Ölçüm Cihazlarıyla F1101 ve H508-509 bacalarına ait emisyonlar anlık olarak Bakanlığımız emisyon.izleme.gov.tr adresinden takip edilmektedir.

Bununla birlikte belirtilen şikayete konu koku kaynağının tespit edilebilmesi amacıyla, 23.05.2016 tarihinde adı geçen işletmede oluşan endüstriyel atıksudan ve kullanılan sıvı yakıttan (fuel-oil) numuneler alınarak analizleri yapılmak üzere Bakanlığımızca yetkilendirilmiş laboratuvara gönderilmiştir. Analiz sonuçlarının ilgili mevzuat kapsamında incelenmesi neticesinde tesisin atıksuyunda ve yakıtında herhangi bir olumsuzluk tespit edilmemiştir.

23.06.2016 tarihli ve E.2119 sayılı Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz yazısı ile TÜPRAŞ Türkiye Petrol Rafinerileri A.Ş. Batman Rafineri Müdürlüğü’nden, 19.07.2013 tarihli ve 28712 sayılı Resmi Gazete’ de yayımlanarak yürürlüğe giren Koku Oluşturan Emisyonların Kontrolü Hakkında Yönetmelik çerçevesinde tesis içerisinde emisyon oluşturan/oluşturabilecek tüm kaynaklardan (noktasal ve alansal) emisyon ölçümü yaptırılması ve bu kapsamda yapılacak çalışmalar için iş termin planı hazırlaması istenmiş, Bakanlığımızca yetkilendirilmiş herhangi bir ölçüm laboratuvarına ölçümlerin yaptırılarak, sonuçlarının tarafımıza rapor edilmesi ve bu çalışmaların ivedilikle başlatılması gerektiği belirtilmiştir. Bu kapsamda 16–17 Ağustos 2016 tarihlerinde TÜPRAŞ Batman Rafinerisi’nden “ARTEK Mühendislik Çevre Ölçümleri ve Danışmanlık Hizmetleri Tic. A. Ş. ” tarafından numuneler alınarak koku emisyonu ölçümleri yaptırılmıştır. Ölçüm sonuçlarının incelenmesi sonucunda yönetmelik sınır değerlerinin aşılmadığı tespit edilmiştir.

Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce yapılan incelemeler neticesinde günün belirsiz saatlerinde bir iki saat süren koku yayılımı olduğu tespit edilmiş ancak kesin kaynağın tespiti henüz yapılamamış olup, Çevre Referans Laboratuvarı bünyesinde bulunan ve özellikle BTEX(Benzen, Toluen, Etil benzen, Ksilen), Merkaptan, Hidrojen sülfür gibi uçucu organik bileşiklerin (VOC-Volatile

Organik Compounds) ölçümlemlerini yapabilen Mobil Hava Ölçüm Cihazı Batman İlimizde 22.09.2016 tarihinde ölçüm yapmaya başlamış olup günlük veriler takip edilmektedir.

Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce 12.10.2016 tarihli ve 3408 sayılı yazı ile Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliği Kontrolü Yönetmeliği'nin 31. Maddesi uyarınca Tüpraş Batman Rafinerisi'nde bulunan yakma ünitelerinde yakıt olarak doğalgaz dışında herhangi bir yakıt kullanılmaması talimatı verilmiş olup, şikayete konu koku emisyonu ile ilgili incelemeler titizlikle yürütülmekte ve sorunun çözümüne ilişkin çalışmalar devam etmektedir.

4-Bakanlığımız tarafından Batman ilinde, Tüpraş Batman Rafinerilerine ait "Tüpraş Batman H508-H509" ve "Tüpraş Batman F1101" isimli 2 (iki) adet baca Sürekli Emisyon Ölçüm Sistemleri ile dakikalık periyotla çevrimiçi olarak izlenmektedir. Söz konusu bacaların 2016 yılı verilerinde mevzuata göre limit aşımı bulunmamaktadır. Emisyon ölçüm sonuçlarının mevzuat gereği 3. şahıslarla paylaşımının mümkün olmamasından dolayı halka duyurulması mümkün değildir.

Batman İlimizde 2005 yılından itibaren kurulu halde bulunan 1 adet hava kalitesi ölçüm istasyonu bulunmakta olup, Batman İlimizin hava kalitesinin takibi anlık olarak yapılmaktadır. Takip edilen verilerin herhangi birinde meydana gelebilecek olumsuzlukta Bakanlığımızca yayımlanan 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi kapsamında hazırlanmış olan Batman İlimize ait Temiz Hava Eylem Planı'nda belirtilen önlemler devreye sokulacak olup henüz böyle bir durum yaşanmamıştır. Batman İlimizin hava kalitesinin vatandaşlarımızca takibi www.havaizleme.gov.tr adresinden yapılabilmektedir.

03.07.2009 tarih ve 27277 sayılı Sanayi Kaynaklı Hava Kirliliğinin Kontrolü Yönetmeliği doğrultusunda petrokimya tesisleri, petrol rafinerileri, petrol ve akaryakıt depolama işletmelerinin içinde bulunan tesislerin etrafından hava kalitesi ölçümleri yaptırılmakta ve Bakanlığımız tarafından bu ölçüm sonuçları doğrultusunda tesislere Çevre İzni verilmektedir. Çevre İzni 5 yılda bir yenilenmekte olup söz konusu işletmeler çevre izninin verildiği sırada öngörülen verilerden sapma olup olmadığını ve tesiste gerçekleştirilen iyileştirmeleri her iki yılda teyit ölçümü ile rapor etmek zorundadır.

6-Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Yönetmeliği çerçevesinde hazırlanan, 2013/37 sayılı Hava Kalitesi Değerlendirme ve Yönetimi Genelgesi kapsamında; Batman İli Temiz Hava Eylem Planını hazırlamıştır. Batman İlinin hazırladığı Temiz Hava Eylem Planındaki hava kalitesine iyileştirmeye yönelik eylemleri Bakanlık tarafından takip edilmektedir.

Batman İlimizdeki anız yangınları ile ilgili olarak, 24.05.2016 tarihli ve 11320 sayılı "Batman İli Mülki Sınırları Dahilinde 2016 Yılı Anız Yangınlarının Önlenmesi ve Denetim Hizmetleri ile İlgili Batman Valiliği Tebliği(2016/1)" kapsamında Batman İl Jandarma Komutanlığı, Batman İl Emniyet Müdürlüğü, Batman İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü ve/veya Batman Tapu ve Kadastro Müdürlüğü'nden gerekli bilgi ve belgelerin eksiksiz bir şekilde cezai işlem uygulanmak üzere Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğüne gönderilmesi belirtilmiştir.

Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz ve Batman İl Gıda Tarım ve Hayvancılık Müdürlüğü tarafından kurulan ekipler, denetim faaliyetlerini ve eğitim yayın çalışmalarını sürdürmektedir. Batman İli genelinde 2015-2016 dönemi itibarıyla 182 kişiye 11.431 dekar anız yakılan alan için toplam 452.038 TL idari para cezası uygulanmıştır. Ayrıca arazi denetim ekiplerimiz 7/24 süreli çalışmakta, anız yangını çıkaranlara karşı idari para cezası uygulamaları eksiksiz devam etmektedir. Batman İlimiz genelinde anılan tebliğ kapsamında Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüzce denetimler yapılmakta, bu

kapsamda ilgili kurumlarla koordineli bir şekilde Batman Çevre ve Şehircilik İl Müdürlüğümüz personeline 7 gün 24 saat esaslı denetimler gerçekleştirilmektedir. 2016 yılı Haziran-Eylül dönemi boyunca toplam 121 denetimle anız yangını kontrolü yapılmıştır.

Batman Valiliğince anız yakan çiftçilerin tarımsal destek primlerinin kesilmesi yönünde çalışmaların yapılması için Gıda Tarım ve Hayvancılık Bakanlığına yazı yazılmıştır. Kurum ve kuruluşlarımızın koordineli çalışmaları sonucunda Batman İli genelinde anız yangınları minimize olmuş durumdadır. Özellikle İlimize komşu Diyarbakır İline bağlı Bismil ve Silvan İlçelerinde yakılan anız yangınlarının oluşturduğu dumandan İlimiz olumsuz yönde etkilenmektedir. Diyarbakır İli sınırlarında yakılan anız yangınlarının önlenmesi için Diyarbakır Valiliği ile gerekli yazışmalar yapılmıştır. Bu hususta ki çalışmalarımız devam etmektedir.

Ayrıca; Batman İlimizde 2015-2016 kış dönemi içerisinde (2015 Ekim-2016 Mart) 83 adet iş yeri ve konutta yakıt denetimi gerçekleştirilmiştir. Kullanılan yakıtların mevzuatımız kapsamında uygunluk ve yeterlilikleri denetlenmektedir.

7-Batman İlimizde tehlikeli atık ara depolama ve bertaraf tesisi bulunmamaktadır. Bununla birlikte sanayi tesislerinden kaynaklanan tehlikeli atıkların kontrolü yapılmakta ve tesis bacalarının filtrasyon sistemine sahip olmaları şartı gözetilmektedir.

9-Hava kirliliğine sebep olan gerçek ve tüzel kişilere verilecek cezalar 2872 sayılı Çevre Kanunu'nun 20. Maddesinin (b), (c) ve (d) bentlerinde düzenlenmiş olup her yıl Bakanlığımızca yayımlanan "2872 Sayılı Çevre Kanunu Uyarınca Verilecek İdari Para Cezalarına İlişkin Tebliğ" kapsamında güncel olarak düzenlenmektedir.

Batman İlinde hava kalitesine olumsuz etkide bulunan gerçek ve tüzel kişilere; 2014 yılında 293 adet denetim yapılmış 6 adet uygunsuz bulunan faaliyete 270.990 TL, 2015 yılında 315 adet denetim yapılmış 24 adet uygunsuz bulunan faaliyete 286.533 TL, 2016 yılında (9 aylık) 481 adet denetim yapılmış 152 adet uygunsuz bulunan faaliyete ise 411.921 TL idari para cezaları kesilmiş olup, idari işlemler ve denetimler devam etmektedir.

